

гарска държава, това не бива да става.

* * *

Споредъ сведенията въ М-ството на нар. просвѣщение, презъ миналата учебна година, като изключимъ сръднитѣ училища, сме имали 4843 училища (първоначални и прогимназии), отъ които 2256 сж били годни за работа въ тѣхъ, 1166 сж били полугодни и 1421 негодни и служатъ по неволя за училища. Нѣма да се сгрѣши, ако се каже, че отъ тия, които сж посочени за полугодни, много би трѣбвало сжщо да се бракуватъ, както всички тия, които сж посочени за негодни. А отъ тия последнитѣ за училища имаме не само още стари черковни келии, не само обикновени схлупени стаи и полуразвалени кжщи, но и разни воденици, джамии, хамбари, яхъри, бозаджийници и пр. и пр.

Не е мжчно да се разбере, че въ такива училища и училищни сгради не само никакво добро образование и възпитание не може да се даде на нашитѣ деца, но може да се повреди и на тѣхното физическо здраве. Въ тѣхъ не може да има ни потрѣбната свѣтлина, ни изискуемата топлина, ни добрата чистота, ни прѣсния въздухъ. Нѣма и оная радостъ, която хубавото училище извиква въ душата на децата, ободрява тѣхния духъ и засилва тѣхното внимание.

Ако къмъ лошата училищна сграда прибавимъ счупенитѣ и

криви чиновове, на които децата се изкълчватъ и или изгърбватъ, ако прибавимъ избѣлѣлитѣ и развалени черни дъски, изпочупенитѣ желѣзни печки, презъ които непрекъснато дими, малкитѣ и изпочупени прозорци безъ джамове и пр. — всички ние ще имаме печалната картина на едно лошо училище, кждето децата отиватъ не да се учатъ, а да се тровятъ и убиватъ.

Много български деца продължаватъ по тоя начинъ да изнемогватъ въ училища-яхъри, коптори, въ които никой добъръ стопанинъ не децата си, но дори добитъка си не би вкаралъ. И не е ли време, не трѣбва ли да се положатъ всички грижи, за да се поправи това зло?

* * *

Не знаемъ, дали вината за това зло ще трѣбва да се търси само у едни, а не у всички. Дали само у нашитѣ управници, които сж пренебрегвали до известна степенъ нашето образователно дѣло, ще трѣбва да се търси по-голѣма вина, или у самия народъ, който поради несъзнание, неразбиране, или пренебрежение не е направилъ всичко потрѣбно за най-ценното си благо — своята просвѣта, образованието на децата си и на себе си?

Нали на каквото си постелимъ, на това и лѣгаме? Не сме ли ние — народътъ — виновни, че малко сме се грижили за изграждане на училища и за тѣхното подобрене? Ако нашитѣ управни-